

1. *Vermelding der voornaamste takken van bestaan der ingezetenen.*
Voornamentlijk landbouw, koophandel en verschillende ambachten.
2. *Gang van het inwendig beheer der gemeente en der policie.*
Het inwendig beheer der gemeente blijft steeds op eenen geregelden voet gehandhaafd en gesurveilleerd.
3. *Handhaving van reglementen en plaatselijke keuren.*
De reglementen en plaatselijke keuren worden steeds met alle zorg en naauwkeurigheid gehandhaafd, wordende bij overtreding derzelve dadelijk proces-verbaal opgemaakt.
4. *Genoegzaamheid of ongenoegzaamheid derzelve.*
De bestaande plaatselijke keuren zijn niet genoegzaam en zullen dezelve binnenkort worden aangevuld.
5. *Gezondheidstoestand der ingezetenen in het algemeen, met vermelding van de geheerscht hebbende besmettelijke ziekten en het getal der daaraan overledenen.*
De gezondheidstoestand der ingezetenen in het algemeen was bijzonder gunstig, en is deze gemeente van besmettelijke ziekten verschoond gebleven.
6. *Koepokinenting.*
Dezelve vindt in deze gemeente geene de minste tegenstand en wordt algemeen aangewend; geene sporen van natuurlijke kinderziekte zijn in dezelve ontdekt.
7. *Geneeskundige dienst in het algemeen, met opgave of de geneeskundige hulp en vermelding of het personeel der genees-, heel- verlos- en artsenijskundigen genoegzaam is.*
Aan geneeskundige dienst ontbreekt het in de gemeente niet, vermits in dezelve zijn gevestigd: 1. Een docter in de genees-, heel- en verloskunde, 2. Een docter in de genees- en verloskunde, tevens chirurgijn; zijnde beiden ook arsenijsmengers.
8. *Broodzetting en het toezigt op de goede hoedanigheid van het brood, als mede de regeling van het maalloon.*
In deze gemeente bestaat geene bepaalde broodzetting, aangezien men dezelve onnodig oordeeld daar de ingezetenen bijna alle hun eigen brood bakken. Voor zo verre deze niet verkiezen het maalloon in schepgraan te voldoen, zoo heeft de regeling van het maalloon plaats volgens de bestaande verordening op hetzelfde in deze provincie als van 100 Ned. II tarwe met 51 cents en de rogge, boekweit of anderzaad met 41 cents.
9. *Prijzen der levensmiddelen.*
De levensmiddelen staan op zeer matige prijzen, zijnde de eigen producten dezer gemeente meer dan voldoende voor derzelve plaatselijke behoeften; de prijzen der granen regelen zich naar de markt te Zwolle.
10. *Ontginning van woeste gronden, derzelve uitgestrektheid en voortgang.*
Deze gemeente en de marktgenoten van Baalder in de gemeente Ambt Hardenbergh hebben gemeen de zoogenaamde markte van Hardenbergh en Baalder; en wel de eerstgemelden voor 5/8 en de anderen voor 3/8 gedeelten; deze schijnen vooralsnog tot geene scheiding te kunnen geraken, hetwelk de ontginning der woeste gronden zeer belemmerd. De geheele markte, voor zooverre dezelve in deze gemeente gelegen is, heeft eene uitgestrektheid van ruim 1300 bunders; zijnde de uitgestrektheid der woeste gronden p.m. 700 bunders.
11. *Staat der veenderijen.*
De veenderijen in deze gemeente zijn gelegen in de zoo even gemelde markte en hebben eene uitgestrektheid van 600 bunders; dezelve worden niet verder gebruikt dan voor eigen

consumptie, zijnde in het afgeloene jaar verveend: korte turf 2^e soort 1^e klasse 1250 ton; lange turf 2^e soort, 3^e klasse 5300 ton.

12. *Toestand der kerken en de torens bij dezelve behorende, en daarin gebragte verbeteringen in het afgeloopene jaar.*

De kerk ter dezer stede, alsmede den toren, bevinden zich in eenen bouwvalligen toestand; de kerk is te klein voor het aantal toehoorderen, en men heeft reeds plannen beraamd om dezelve zoo veel mogelijk te vergrooten en den toren te doen herstellen.

13. *Toestand der kerkfondsen, van iedere gemeente afzonderlijk.*

De gereformeerde kerkgemeente bezit geene eigen fondsen, behalve den opbrengst van een klein gedeelte gronds en de huur der banken in de kerk; de overige uitgaven worden bij eenen jaarlijkschen omslag over derzelve ledenmaten gevonden; gemeenten van andere gezindheid zijn ter dezer stede niet aanwezig, uitgezonderd de Israëlitische welke een gering aantal leden telt.

14. *Staat der brandblusmiddelen.*

In deze gemeente bevinden zich twee spuiten en een aanbrenger met toebehoren, en voorzien van de door Abbing te Borne vervaardigde slangen; deze worden in eenen goeden staat onderhouden en alles daaromtrent achtervolgt naar de voorschriften der bestaande reglementen, welke men voornemens is te wijzigen.

15. *Begraafplaatsen, derzelve toestand en alles wat tot deze aangelegenheid betrekking heeft.*

De begraafplaatsen in deze gemeente bevinden zich in behoorlijke toestand; voor zooverre deze niet behooren tot de bemoeijingen der kerkelijke administratie wordt het daarop bestaand plaatselijk reglement goed in acht genomen.

16. *Gebruik van het maten en gewigten stelsel en handhaving der daaromtrent bestaande verordeningen.*

Het maten en gewigten stelsel wordt door de ingezetenen gebezigd overeenkomstig de daaromtrent bestaande verordeningen.

17. *Bijhouden der kadastrale stukken.*

De kadastrale stukken dezer gemeente worden steeds zoo veel mogelijk met alle nauwkeurigheid bijgehouden, door de beambten van het kadaster.

18. *Strandvonderijen.*

Op deze gemeente van geene toepassing.

19. *Kazernering en huisvesting van troepen.*

Kazernen worden in deze gemeente niet gevonden, moetende de huisvesting van troepen bij de ingezetenen plaats hebben.

20. *Middelen van vervoer; stoom- en zeilvaartuigen, diligences, postwagens enz., en vermelding of derzelve dienst geregeld gaat, of wel aanleiding heeft gegeven tot bezwaar der ingezetenen, in welk geval de middelen van redres moeten worden opgegeven die in aanmerking zouden behoren te komen.*

In deze gemeente rijdt eene diligence op Zwolle vice versa, drie maal per week, des maandags, woensdags en vrijdags voordemiddags te 10 uren tegen welke dienst geen proces-verbaal is opgemaakt. De verdere middelen van vervoer geschieden door Vechtschuiten.

21. *Gemeentefinancien, met vermelding van nieuwe ingevoerde omslagen of belastingen, het bedrag der in het afgeloopene jaar opgenomene en dat der afgeloste kapitale schulden en het bedrag der nog onafgelost blijvende.*

De financien dezer gemeente bevinden zich voor het tegenwoordige in eenen gunstigen toestand daar de gemeente eene som van f. 808 aan inkomsten heeft van verhuring van vaste goederen, erfpachten enz., alsmede de heffing der opcenten op de dranken, voorts

door middel van personeelen omslag over de ingezetenen, de opbrengst der kohieren van de schoolgelden en schoolbehoefden en der belasting op de honden; alle welke inkomsten voldoende zijn ter bestrijding der uitgaven. Er zijn geene nieuwe omslagen of belastingen ingevoerd, geene kapitalen opgenomen en geene onafgelost gebleven.

22. *Werking der bestaande plaatselijke belastingen.*

De bestaande plaatselijke belastingen werken zeer in het voordeel der gemeente, zijn niet drukkender voor de ingezetenen en zoude men moeilijk zonder dezelve in de behoeftigen der gemeente kunnen voorzien.

23. *Staat der dijken en polders.*

Op deze gemeente niet van toepassing.

24. *Staat der kanalen.*

Als voren.

25. *Staat der rivieren en derzelver bevaarbaarheid in verhouding tot de behoefte.*

De rivier de Vecht blijft enkel en alleen bij open water des winters en in het voor- en najaar volkomen bevaarbaar en voldoet redelijk aan de behoefte.

26. *Staat der waterleidingen, met opgaaf der verbeteringen die daaraan in het afgelopen jaar gedaan zijn en die welke nog daaraan behooren verrigt te worden.*

De waterleidingen in deze gemeente zijn in eenen goeden staat; in het seizoen daartoe bepaald zijn dezelve behoorlijk opgeruimd en geschouwd, in de maand mei aanstaande zal er weder eene opruiming en schouwing plaats hebben, terwijl men nauwkeurig zal zorg dragen deze in eenen zeer goeden staat te onderhouden.

27. *Toestand der wegen en daarin zijnde bruggen, duikers, vonders enz., met opgave als voren.*

De wegen en daarin zijnde bruggen, duikers, vonders enz. zijn in zeer goeden staat; het wintersaizoen heeft weinige schade aan dezelve toegebracht; de bruggen, duikers, vonders enz. zijn nagezien, gerepareerd en volkomen in goeden staat gebracht; zijnde men tot hetzelfde einde nog bezig met de wegen.

28. *Toestand der schutterijen.*

Het contingent wordt jaarlijks aangevuld en loopen de werkzaamheden daaraan verbonden geregeld af.

29. *Toestand van het schoolwezen (voor zoo veel zulks bestaat afzonderlijk van het hooger, middelbaar en lager onderwijs), met vermelding van nieuw daargestelde, aanmerkelijk uitgebreide, vervallene of teruggegangene instellingen van onderwijs.*

Het schoolwezen (voor zooveel zulks het lager onderwijs betreft) is in deze gemeente niet achterlijk. **De Fransche en Hoogduitsche onderwijzer A. Dikhuizen is ten gevolge van geen genoegzaam bestaan naar elders vertrokken.**

30. *Opgave der toelagen uit de gemeentekas voor het onderwijs verstrekt, in voormelde drie klassen verdeeld.*

Uit de gemeentekas worden geene toelagen voor het onderwijs verstrekt, genietende de onderwijzer boven en behalven het rijkstractement f. 2,20 voor ieder schoolpligtig kind.

31. *Toestand der schoollocalen, meubelen en onderwijzerswoningen, met opgave dergenen welke in het afgelopen jaar nieuw gebouwd of aanmerkelijk verbeterd zijn.*

Het school-locaal in deze gemeente is zeer bouwvallig, en moet eene aanmerkelijke reparatie ondergaan; de meubelen in hetzelfde zijn in eenen goeden staat, terwijl de woning der onderwijzer aan hemzelve toebehoort.

32. *Teekenscholen.*

Bestaan hier niet.

33. *Verdere inrigtingen betrekkelijk de beoefening van kunsten en wetenschappen.*

Niet aanwezig.

34. *Aard der gestichten en instellingen van weldadigheid en toestand derzelve.*
Worden hier niet gevonden.
35. *Toestand der diaconiën.*
De diaconie ter dezer gemeente wordt goed geadmireerd, doch is het bestuur van dezelve door **de weinige opbrengst van het kerkelijke zakje** wel eens genoodzaakt om door buitengewone collecten in de behoeften der armen te moeten voorzien.
36. *Evenredigheid van het getal behoeftigen tot dat der bevolking.*
Het getal behoeftigen in deze gemeente staat in evenredigheid tot de bevolking als 2 tot 100.
37. *Getal voorwerpen in het afgeloopen jaar naar de kolonien der maatschappij van weldadigheid gezonden.*
Geene.
38. *Werking der banken van leening.*
Bestaan in deze gemeente niet.
39. *Nijverheid in het algemeen, derzelve toe- of afneming.*
De nijverheid in het algemeen is in deze gemeente van weinig aanbelang, met uitzondering van den landbouw welke tak van nijverheid van jaar tot jaar vermeerderd.
40. *Buitenlandsche handel.*
Wordt in deze gemeente niet gedreven.
41. *Koophandel.*
De koophandel over het algemeen is hier van weinig aanbelang; de voornaamste is die in vette varkens welke ten getale van circa 300 stuks alhier worden aangekocht, welke bij kleine gedeelten wederom verkocht worden aan de hier door trekkende vreemde arbeiders of naar Amsterdam en elders ter verkoop worden verzonden. Het zoude ongetwijfeld in het belang van den handel in deze gemeente zijn, indien de grintweg van Zwolle op Hardenbergh verder tot aan de grenzen werde doortrokken, hetwelk tevens in het voordeel van dien grintweg zoude werken.
42. *Staat der scheepvaart en vermelding van meerderen of minderen aanbouw op de scheepstimmerwerven.*
In deze gemeente zijn veel schippers, echter zijn hunne verdiensten wegens den geringen handel en vertier van geen aanbelang, met uitzondering evenwel van diegenen welke geregeld de weekmarkt te Zwolle bezoeken, waardoor deze met het drijven van eenigen koophandel voor eigen rekening een ruim bestaan en meerdere voordeelen genieten.
43. *Staat der fabrieken en trafijken, met opgave welke in de gemeente aanwezig zijn.*
In deze gemeente treft men geene fabrieken. In dezelve bevinden zich eene grutterij en **negen broodbakkerijen**, welke min of meer met een gunstig gevolg worden gedreven.
44. *Staat van den landbouw en de voortbrengselen van den grond.*
De staat van den landbouw is in deze gemeente vrij wel en de voortbrengselen van den grond zijn over het algemeen van goede hoedanigheid, daar men, eenige stukken uitgezonderd, hier zeer goede landerijen aantreft.
45. *Aard der veldgewassen en resultaat van den jongsten oogst.*
De onderscheidene veldgewassen in deze gemeente zijn rogge, boekweit, haver, gerst, aardappelen, knollen, wortelen en vlas. De jongste oogst van alle deze gewassen was over het algemeen bijzonder gunstig.
46. *Vooruitzigten van den oogst voor het loopend jaar.*
De vooruitzigten zijn gunstig en beloven bij goed weder eenen voordeeligen oogst.
47. *Staat van de veeteelt, ook paardenfokkerij.*
Deze wordt in deze gemeente niet opzettelijk uitgeoefend.

48. *Opgaaf van geheerscht hebbende veeziekten, met vermelding van het getal en soort van vee dat aan elk dier ziekten overleden is, of op hooger last afgemaakt is.*

Deze gemeente is gelukkiglijk van de zoo gevreesde longziekte en andere ziekten verschoond gebleven.

49. *Veeartsenij-kundigen, en of daaraan ook behoefte bestaat en welke middelen daarvoor zouden kunnen worden bijgedragen.*

In deze gemeente is geene veearts gevestigd, aan welke ook geene dadelijke behoefte bestaat, vermits eene veeartsenijkundige in het naburig Ommen woonachtig is, welke ook ter dezer stede zijne practijk uitoeffend.

Aldus opgemaakt en beantwoord door het gemeentebestuur der Stad Hardenbergh, op heden den 17 april 1844.

J. Pluijm. Van wege dezelve J.H. Zweers.